

Textilhögskolan  
Högskolan i Borås  
501 90 BORÅS

Luntmakargatan 13, Box 7851,  
SE-103 99 Stockholm, Sweden  
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00  
Fax: +46 8 563 085 50  
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Erica Finnerman  
08-563 086 48  
Erica.Finnerman@hsv.se

BESLUT  
2012-12-04  
Reg.nr 83-03455-12

## **Ansökan om tillstånd att få använda behörighetskrav utöver områdesbehörighet för Designteknikerutbildning vid Högskolan i Borås**

### **Ärendet**

Högskolan i Borås har den 5 augusti 2012 (dnr 275-12-529) ansökt om att utöver områdesbehörighet 4/A4 få använda minst 20 veckors heltidsstudier i mönsterkonstruktion och sömnad (eller motsvarande) som behörighetskrav för tillträde till Designteknikerutbildning, 180 högskolepoäng. Ansökan avser antagningen som gäller studier från och med höstterminen 2013.

Högskolan i Borås har haft tillstånd att sedan höstterminen 2010 använda ett särskilt behörighetskrav till ”Designteknikerutbildning inom konfektion, med inriktning mot internationellt tillverkning (120 högskolepoäng)”. Kravet har varit 20 veckors heltidsstudier i mönsterkonstruktion och sömnad (eller motsvarande). Med anledning av att denna tvååriga utbildning kommer att ersättas av den treåriga ”Designteknikerutbildning (180 högskolepoäng)” ansöker Högskolan i Borås om ett nytt tillstånd.

En redovisning av erfarenheterna av det tidigare tillståndet lämnades till Högskoleverket den 4 oktober 2012. Lärosätet har den 19 november kompletterat ansökan med kursplaner, varav en preliminär, samt en ny formulering av det särskilda behörighetskravet om 20 veckors heltidsstudier i mönsterkonstruktion och sömnad (eller motsvarande).

### **Lärosätets beskrivning och motivering**

Skälen till att Högskolan i Borås vill använda förkunskaper i mönsterkonstruktion och sömnad för behörighet är att utbildningen riktar sig till personer som vill bli ”länken mellan design och produktion”. Efter utbildningen ska studenten ha utvecklat kunskaper inom arbetsområdet från design/produktutveckling till

produktion/leverans. Studenten ska även ha väl utvecklade kunskaper inom konfektions- och produktionsteknik, med inriktning mot internationell tillverkning. Lärosätet anför att eftersom Designteknikerutbildningen är inriktad mot fördjupade kunskaper inom mönsterkonstruktion och sömnad krävs att studenterna har grundläggande kunskaper inom de två områdena redan när de påbörjar utbildningen. Mönsterkonstruktion och sömnad finns inte som behörighetskurs inom någon områdesbehörighet.

Högskolan i Borås framför vidare att för att studenterna ska nå utbildningsmålen förekommer redan från början av utbildningen praktiska moment som kräver kunskaper i mönsterkonstruktion och sömnad.

Högskoleverket har tidigare gett Högskolan i Borås tillstånd (reg.nr 83-3657-09) att använda samma krav som den aktuella ansökan gäller till den tvååriga utbildningen "Designteknikerutbildning inom konfektion, med inriktning mot internationell tillverkning (120 högskolepoäng)". Det särskilda behörighetskravet om 20 veckors heltidsstudier inom mönsterkonstruktion och sömnad har i ansökan kompletterats med ett förtydligande att kravet kan uppnås av den som med godkänt resultat har genomgått eller slutfört t.ex. Hantverksprogrammet eller Industriprogrammet, båda med kursinriktningar mot textil sömnad/konfektion. Kravet på 20 veckor heltidsstudier inom mönsterkonstruktion och sömnad innebär teoretiska kunskaper inom manuell mönsterkonstruktion och sömnad mot olika plaggtypen.

Högskolan i Borås har i samband med den förnyade ansökan om andra krav genomfört en uppföljning av de sökande, antagna och deras prestationer. I uppföljningen presenteras statistik över de som antogs höstterminen 2010 respektive höstterminen 2011 till den tvååriga utbildningen. Uppföljningen visar att av de 14 sökande som antogs höstterminen 2010 har 12 fortsatt på utbildningen och av dessa har fyra personer avklarat samtliga poäng (120 högskolepoäng), även om ingen ännu har tagit ut examen. Elva av tolv studenter har klarat över 100 högskolepoäng. En person har avklarat mycket få poäng under den första terminen, men har efter den terminen erhållit studieuppehåll. Sju studenter har inte fullgjort examensarbetet. Främsta orsak till detta är underkännande av rapportskrivningen.

Av de 14 studenter som antogs höstterminen 2011 har en avbrutit studierna. Av de kvarvarande 13 studenterna har fyra avklarat samtliga poäng under det första året. Av de 13 studenterna har två erhållit individuella studieplaner och en student har fått studieuppehåll under utbildningstiden. Fyra av tio studenter (studenten som fått studieuppehåll och de med individuella studieplaner borträknade) har inte

klarat den sista kursen för vårterminen, ”Projekt blus/skjorta”. I övrigt är det främst kurser av teoretisk karaktär som studenterna inte klarat.

Högskolan i Borås framför att uppföljningen pekar på att de moment som studenterna fallerat på oftast är av teoretisk karaktär. Det praktiska kunnandet är genomgående bra. Lärosätet anför att de särskilda behörighetskraven är rimliga och på en lagom nivå. Den årskull som endast studerat ett år har en lägre prestationsgrad än de som studerat två år, men de flesta av studenterna har klarat av att genomföra projektkurserna, vilka är starkt knutna till kunskaper i mönsterkonstruktion och sömnad. Högskolan i Borås framför att om det särskilda behörighetskravet inte skulle finnas är det risk att studenterna får svårare att klara de praktiska momenten inom mönsterkonstruktion och sömnad.

### **Högskoleverkets bedömning**

Enligt 7 kap. 8 § högskoleförordningen (1993:100) ska de krav som ställs vara helt nödvändiga för att studenten ska kunna tillgodogöra sig utbildningen.

Högskoleverket fastställer de särskilda behörighetskrav som ska användas för utbildning som leder till yrkesexamen, medan högskolorna själva fastställer sådana krav för övriga utbildningar. Om det finns särskilda skäl kan Högskoleverket, med stöd av 7 kap. 11 §, bevilja en ansökan om andra krav än de som följer av de fastställda områdesbehörigheterna (HSVFS 2007:8).

Baserat på Högskolan i Borås ansökan och inlämnade kompletteringar har Högskoleverket gjort följande bedömning.

För behörighet till Designteknikerutbildningen vill Högskolan i Borås använda ett särskilt behörighetskrav om minst 20 veckors heltidsstudier inom mönsterkonstruktion och sömnad (eller motsvarande). Högskolan i Borås framför att dessa förkunskaper krävs för att klara utbildningsmålen. Högskoleverket anser att för att behörighetskraven ska vara helt nödvändiga för utbildningen ska de inte omfatta sådant som kan antas ingå i utbildningen. I den inskickade utbildningsplanen för utbildningen finns exempel på hur mönsterkonstruktion och sömnad ingår i utbildningen. Det framgår dock av utbildningsplanen att förkunskapskravet används för att ge förutsättningar för en fördjupning av utbildningen. Några exempel är två programspecifika lärandemål som formuleras: ”Visa fördjupad kunskap och förståelse för produktspecifikationer, plaggskisser, plaggmåttlistor och sömnadsanvisningar” och ”Visa fördjupad kunskap inom väveri- och trikåteknik samt färg och beredning liksom visa god materialkännedom”. Dessa mål talar för att förkunskapskravet kan vara relevant för utbildningen. Vidare finns i kursplanen för kursen ”CAD-baserad

mönsterkonstruktion” ett lärandemål som formuleras: ”Efter avslutad kurs med godkänt resultat ska studenten kunna tillämpa sina kunskaper inom manuell mönsterkonstruktion i CAD-baserad mönsterkonstruktion”. Det tyder på en progression utifrån förkunskapskravet. En rimlig tolkning av lärandemålet är att det krävs förkunskaper i mönsterkonstruktion för att kunna uppnå målet.

Högskoleverket finner vidare att den utvärdering av prestationer som Högskolan i Borås genomfört av de studenter, som antagits till Designteknikerutbildningen höstterminen 2010 och 2011, visar att de särskilda behörighetskraven i mönsterkonstruktion och sömnad haft betydelse för studieresultaten.

Prestationerna i de mer praktiska momenten är överlag bättre än i de mer teoretiska momenten, vilket tyder på att studenternas praktiska kunnande i mönsterkonstruktion och sömnad har varit tillräckligt för att de ska klara dessa utbildningsmoment. Högskoleverket konstaterar att 20 veckors heltidsstudier är ett rimligt krav för förkunskaper i mönsterkonstruktion och sömnad till Designteknikerutbildningen.

Högskoleverket bedömer att Högskolan i Borås i sin ansökan och inlämnade kompletteringar på ett tillfredsställande sätt har visat att kravet på förkunskaper i mönsterkonstruktion och sömnad är ett rimligt krav för att studenterna ska kunna tillgodogöra sig Designteknikerutbildningen.

Högskolan i Borås har i sin komplettering förtydligat att det särskilda behörighetskravet i mönsterkonstruktion och sömnad kan uppnås av den som med godkänt resultat har genomgått eller slutfört t.ex. Hantverksprogrammet eller Industriprogrammet, båda med kursinriktningar mot textil sömnad/konfektion samt att kravet på 20 veckor heltidsstudier inom mönsterkonstruktion och sömnad innebär teoretiska kunskaper inom manuell mönsterkonstruktion och sömnad mot olika plaggtyper. Högskoleverket finner att detta är tydlig information till sökande.

### **Högskoleverkets beslut**

Högskoleverket beslutar, med stöd av 7 kap. 11 § högskoleförordningen, att Högskolan i Borås utöver områdesbehörighet 4/A4 får använda minst 20 veckors heltidsstudier i mönsterkonstruktion och sömnad (eller motsvarande) som särskilt behörighetskrav för tillträde till Designteknikerutbildning (180 högskolepoäng). Enligt 7 kap. 8 § ska de krav som ställs på särskild behörighet vara helt nödvändiga för att studenten ska kunna tillgodogöra sig utbildningen.

Skälen för Högskoleverkets beslut är att utbildningen är av sådan karaktär att den kräver förkunskaper i mönsterkonstruktion och sömnad för att studenterna ska kunna tillgodogöra sig utbildningen. Förkunskapskravet använts för att ge förutsättningar för en fördjupning av utbildningen.

Högskoleverket understryker vikten av att de sökande får tydlig information om behörighetskravet för utbildningen.

Tillståndet gäller från och med antagningen till höstterminen 2013 och tills vidare. Högskoleverket kan dock besluta att följa upp ärendet. Om Högskolan i Borås vill ändra i det beviljade kravet ska en ny ansökan skickas till Universitets- och högskolerådet (fr.o.m. 1 januari 2013).

Beslut i detta ärende har fattats av Leif Strandberg, ansvarig för Högskoleverkets tillståndsgivning, efter föredragning av utredare Erica Finnerman.

Leif Strandberg

Erica Finnerman